

Tweede Kamer der Staten-Generaal

Vergaderjaar 2025–2026

Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Klimaat en Groene Groei (XXIII) voor het jaar 2025 (Incidentele suppletoire begroting inzake Ternaard)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikelen 1

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de [Comptabiliteitswet 2016](#) elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2025 wijzigingen aan te brengen in de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Klimaat en Groene Groei.

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht.

De Minister van Klimaat en Groene Groei,

S.T. M. Hermans

B ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING BIJ DE BEGROTINGSARTIKELN

1. Leeswijzer

Ondergrenzen toelichtingen

Voor wat betreft het toelichten van significante verschillen in de uitgaven, ontvangsten en verplichtingen zijn de ondergrenzen gehanteerd zoals opgenomen in de onderstaande tabel.

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1000	5	10
=> 1000	10	20

In sommige gevallen, waar politiek relevant, worden ook posten toegelicht beneden deze ondergrenzen.

2. Beleidsartikelen

2.1 Beleidsartikel 31 Een doelmatige energievoorziening en beperking van de klimaatverandering

Tabel 1 Budgettaire gevolgen van beleid incidentele suppletoire begroting (ISB) (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amende- menten) (1)	Mutaties incidentele suppletoire begroting (2)	Stand incidentele suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	45.945.969	163.000	46.108.969
Uitgaven	6.582.758	163.000	6.745.758
Subsidies (regelingen)	5.094.544	0	5.094.544
Missiegedreven Onderzoek en Ontwikkeling en Innovatie (MOOI)	74.798		74.798
Hernieuwbare Energietransitie (HER+)	23.795		23.795
Green Deals	448		448
Demonstratieregeling Energie- en Klimaatinnovatie (DEI+)	93.664		93.664
Subsidieregeling Duurzame Scheepsbouw (SDS)	2.311		2.311
Projecten Klimaat en Energieakkoord	3.482		3.482
SDE	603.664		603.664
SDE+	2.083.271		2.083.271
SDE++	585.621		585.621
Aardwarmte	12.611		12.611
ISDE-regeling	560.396		560.396
Carbon Capture Storage (CCS)	2.620		2.620
Hoge Flux Reactor	6.985		6.985
Caribisch Nederland	17.154		17.154
Overige subsidies	13.955		13.955
Opschalingsinstrument waterstof	81.620		81.620
Subsidieregeling Coöperatieve Energieopwekking (SCE)	7.058		7.058
IPCEI-waterstof	55.401		55.401
Vulmaatregelen gasopslag	74.060		74.060
MIEK	4.671		4.671
Schadeafhandeling mijnbouw Limburg	4.262		4.262
Warmtenetten Investeringsubsidie (WIS)	11.033		11.033
NGF-project NieuweWarmteNu!	14.059		14.059
Tijdelijk prijsplafond energie kleinverbruikers 2023	63.701		63.701
Compensatie aanbestedende diensten SEFE-contracten	13.928		13.928
Tegemoetkoming blokaansluiting	2.000		2.000
Investerings waterstofbackbone	52.461		52.461
NGF - project Circulaire Zonnepanelen	22.193		22.193
Geothermie (Klimaatfonds)	1.946		1.946
Subsidieregeling flexibiliteit	29.630		29.630
Energiecoöperaties en burgerbetrokkenheid energietransitie	258		258
Subsidieproject Djewels	16.478		16.478
Efficiëntere benutting elektriciteitsnetten	5.379		5.379
Realisatie Zon op Zee	1.992		1.992
Verduurzaming industrie	69.475		69.475
Infrastructuur duurzame industrie (PIDI)	890		890
NGF - project Groenvermogen van de Nederlandse economie	156.042		156.042
Indirecte kostencompensatie ETS	167.400		167.400
Investerings Verduurzaming Industrie - Klimaatfonds	79.067		79.067
NGF - project Circulaire Plastics	18.054		18.054

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amende- menten) (1)	Mutaties incidentele suppletoire begroting (2)	Stand incidentele suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
NGF - project Biobased Circular	23.191		23.191
Stikstofaankpak piekbelasters industrie	15.348		15.348
Stimuleringsprogramma koolstofverwijdering klimaatfonds	150		150
Subsidies WarmtelinQ	3.022		3.022
Subsidie Invest NL	15.000		15.000
Leningen	120.539	0	120.539
Lening EBN	117.000		117.000
Lening InvestNL	604		604
Leningen NGF - project Circulaire zonnepanelen	300		300
Verduurzaming industrie	2.635		2.635
Garanties	7.000	0	7.000
Verliesdeclaratie aardwarmte	7.000		7.000
Opdrachten	95.309	163.000	258.309
Onderzoek mijnbouwbodembeweging	4.740		4.740
SodM onderzoek	1.593		1.593
Uitvoeringsagenda klimaat	477		477
Klimaat mondiaal	2.055		2.055
Onderzoek en opdrachten	26.302		26.302
Programma Opwek Energie op Rijksbastgoed (OER)	18.045		18.045
Energiehulp Oekraïne	750		750
Projecten Kernenergie	31.924		31.924
Stikstofaankpak piekbelasters industrie	13		13
Verduurzaming industrie	2.676		2.676
Werkbudgetten	4.243	163.000	167.243
CSIRT - DSP	266		266
Energie-efficiency	2.225		2.225
Bijdrage aan agentschappen	218.414	0	218.414
Bijdrage RVO.nl	177.550		177.550
Bijdrage RDI	11.328		11.328
Bijdrage NEa	22.069		22.069
Bijdrage KNMI	3.761		3.761
Bijdrage NVWA	1.058		1.058
Bijdrage RIVM	176		176
Bijdrage RWS	2.472		2.472
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	140.231	0	140.231
Doorsluis COVA-heffing	111.000		111.000
TNO kerndepartement	25.566		25.566
TNO SodM	2.265		2.265
TNO publieke SDRA	1.400		1.400
Bijdrage aan medeoverheden	888.856	0	888.856
Uitkoopregeling	750		750
Regeling toezicht energiebesparingsplicht	9.879		9.879
Uitvoeringskosten klimaat medeoverheden	878.227		878.227
Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties	10.506	0	10.506

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amende- menten) (1)	Mutaties incidentele suppletoire begroting (2)	Stand incidentele suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Nuclear Research Group	8.637		8.637
Internationale contributies	1.724		1.724
PBL Rekenmeesterfunctie	145		145
Storting/onttrekking begrotingsreserve	7.359	0	7.359
Storting in begrotingsreserve duurzame energie en klimaattransitie	7.359	0	7.359
Ontvangsten	4.182.293	0	4.182.293
Ontvangsten COVA	111.000		111.000
Ontvangsten zoutwinning	2.511		2.511
Onttrekking reserve duurzame energie en klimaattransitie	2.746.003		2.746.003
ETS-ontvangsten	840.000		840.000
Diverse ontvangsten	75.694		75.694
Opbrengsten tenders Wind op Zee	21.085		21.085
Ontvangsten verduurzaming industrie	40.000		40.000
Dividenduitkering GasTerra	3.600		3.600
Ontvangsten Mijnbouwwet	341.000		341.000
Ontvangsten NAM publieke SDRA	1.400		1.400

Tabel 2 Uitsplitsing verplichtingen (bedragen x€ 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amende- menten) (1)	Mutaties incidentele suppletoire begroting (2)	Stand incidentele suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	45.945.969	163.000	46.108.969
waarvan garantieverplichtingen	7.000	0	7.000
waarvan overige verplichtingen	45.938.969	163.000	46.101.969

Toelichting

De Tweede Kamer heeft een motie aangenomen om geen vergunning af te geven voor gaswinning bij Ternaard (Kamerstuk [32 849, nr. 262](#)). Er zal geen nieuwe gaswinning plaatsvinden onder UNESCO werelderfgoed Waddenzee (Ternaard). Dit is de uitkomst van overleg tussen het kabinet en de Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. (hierna: NAM) waarbij NAM ook haar medevergunninghouder ExxonMobil Producing Netherlands B.V. (hierna: EMPN) vertegenwoordigde.

Verplichtingen en uitgaven

In het akkoord met NAM en EMPN is vastgelegd dat zij een bedrag krijgen voor het afzien van gaswinning bij Ternaard van in totaal € 163 mln bruto inclusief btw.